

Fara vit uppi „teir 7“?

JAVNADARFLOKKURIN SETUR FRAM UPPSKOT Á TINGI UM LIMASKAP Í »TEIM 7«

Á tingfundi hósadagin „egði P. M. Dam fram uppskot til samtyktar um, at Føroyar skulu gerast limur í EFTA handilssamgonguni.

Tað er bert fyrimunur fyri okkum, nú felagmarknaðarsamráðingarnar við »teir 6« tykjast at verða gløpnar okkum av hendi.

Bert fyri flakútlutning til Bretlands vil tað tyða, at vit frá í dag at gjalda 10 % í innflutningstollkoma niður á 5 %, og at tollurin síðan verður lækkaður, til hann fellur burtur.

Ein hækking av ráfiskaprisinum gerst her eisini betri møguleg.

VIÐMERKINGAR til uppskotið:

Vist verður til viðmerkingar í landsstýrismáli í lögtingstíðindi 1960 nr. 40 — Føroyar uppi EFTA Limaskapurin í EFTA kemst okkum serliga átróðkandi, síðani samráðingarnar millum Bretland og Norðanlondini við teir seks um limaskap endaðu úrslitaleysar (felagsmarknaðurin), og flakaseðin

hjá okkum er vaksin og stendur fyri at taka seg stórliga fram. Um vit høvdu verið farnir upp í EFTA vildu vit nú einans gildið 5 % í tolli istaðin fyri tey 10 %, sum vit gjalda í dag. Og hesin tollurin vil framvegis minka við 1 % um árið, til tess hann allur er burturdottin.

Vit hava skilt tað soleiðis, eftir fyrispurningi hjá konum monnum, at vit við tað sama, vit koma upp í EFTA, koma undir sama toll-lætta sum tey lond sum vóru í EFTA framman undan. Við limaskapi í EFTA kunnu vit nú beinanvegin rokna við einum tolllætta upp á 5 %. Og komandi 5 árin verða hesi 5 % eisini at falla burtur.

Ein lætti upp á 10 %, sum nú niður okkara flakasølu í Bretlandi, vil koma at hava avgerandi tyding fyri rentabilitetin og kappingarmøguleikarnar hjá okkara flakafremleiðslu og fyri bjarging av arbeiðinum í landinum og gera munandi hækking í ráfiskaprisinum møgulega.

Fyrispurningur til landsstýrið viðvíkjandi vega- og havnagerðini

Tað er vist eingin ógvani um, at vega- og havnabyggingin er eitt hitt mest áleikandi mál.

Tá ið tað er ógvuliga stórir atgjøg millum manna fyrri, hvussu ið liggur fyrri framhaldi av vega- og havnagerðini út yvir tað arbeiði, sum kann verða gjørt fyri pening, ið stendur á figgjarlógini, loyvir Javnaðarflokkurin sær at spyrja háttvirða landsstýri, um gjørðar eru tær neyðugu fyrireikingar til upptøku av teimum lánun, ið landsstýri hefur fingið heimild at taka til vega- og havnagerðina, og um nokur av hesum lánun eru tikin ella um ikki so ætlanin er at taka tey, sjálvandi har, ið tey kunnu fáast bilagast, og so fara undir arbeiði nú beinanvegin til vairs.

Her verður serliga hugsað um Oyndarfjarðarveg, Sandvíkarveg-

in ella tunnelli, Norðoyar tunnelli, Fátakletts- og Oyragerðarveg, og lúgugerðina av Viðareis — Hvannasundvegnum og Dals- og Húsavíkarvegnum og umbygging av gomlum vegum.

Á Føroya Lögtingi, 8. mars 1963
Føroya Javnaðarflokkur.

ANDLÁT

Jens Peter Jacobsen, Skálafirði, andaðist hósadagin, 74 ár.

Hóttandi stórverkfall móti de Gaulle

Í Fraklandi tyktist stórverkfall at verða í næstum.

Í teim stóru námsokjunum hava arbeiðarnir avgjørt ikki at fara til arbeiðis, hóast de Gaulle hefur fingið stjórnina til at kunngera, at fara arbeiðarnir ikki aftur til arbeiðis verður arbeiðsfólk útskríðið.

Nú tyktist tað, sum verkfallið er totalt. Arbeiðarnir halda seg heima — teir eru 240.000 kolanáms arbeiðarar í tali.

Nú siga tíðindi, at arbeiðarnir gera seg til eitt langt verkfall. Keypmenn og matvøruhandlar hava

OAS aftur á ferð

Enska arbeiðaraflokkslimir verða hóttaðir.

Triggir limir av enska javnaðarflokkinum hava fingið hóttunarupprættir, har sagt verður teimum, at teir standa á svartalistu hjá OAS og at liv teirra skjótt er lokið.

Hetta stendur í samband við at teir hava mótmælt at leiðarin hjá OAS slapp at hava fjarsýnissamarður í BBC.

Landsrætturin ikki til Føroya

Nakað herfyri var at lesa í føroysku blóðunum, at landsrætturin skuldi verða settur í Føroyum nú í vár — í mars ella april. — Nú gongur fregnin frá, at so verður ikki. Sakarmálini verða ov fá, verður sagt. Landsrætturin hevur í øllum fyriliggjandi rættarmálum spurt partarnar, um teir ynskja rættarmál síni fyrri í Føroyum, og her man helst tað vera hent, at stórir partur av teimum ikki hevur ynskt hetta.

Próvtøka fyrri radiotelegrafistar

við Klakksvíkar Sjømannsskúla endaði hósadagin 7. mars.

Hesi stóðu royndina: Bjørn Justinussen, Glyvur, Jóannis Matras, Anirnar, Helgi Mørkøre, Klakksvík, Sonja Bech, Vág, Tommy Djurhuus, Innan Glyvur, Julian Olsen, Funning og Hans Jacob Poulsen, Eiði.

Tann fyrsti av hesum tóku certifikat av I. klassa, hini tóku II. klassa.

Talt vóru 15 fórd fram til próvtøku. Av teimum, ið ikki stóðu royndina, kunna 4 fara upp seinri í einum ella tveimum karakterum, meðan onnur 4 mugu taka alt um aftur, um tey av nýggjum bjóða seg fram til próvtøku.

Próvtøkan fór fram undir leiðslu av Eriksen, skrivstovustjóra; við honum vóru Sverinussen, verkfrøðingur og Lindblad, kontrollørur, allir frá sjálfstjórnarstovni for post- og telegrafvesenets.

Hetta er fyrsta almenna próvtøka fyrri radiotelegrafistar, ið er farin fram í Føroyum.

játtað arbeiðarunum at fáa matvøru upp krit so leingi verkfallið stendur við. Og nógmið er í verkfallsskassinum til at halda verkfallið gangandi í 3 vikur.

Tað er krav um lægri arbeiðsløn, sum hevur orsakað verkfallið.

96.000 í endurgjaldi

Landsrætturin hevur staðfest dóm um endurgjald til Hans Andr. Djurhuus (Borgarastovu) í Havn. Hann kom til skaða í 1959 umboð á Hólmi og varð 80 prosent avlamin.

Hans Andr. fekk frá vanlukku-tryggingini slakar 19.000 krónur. Hann stevndi síðani reðsaranum og Landshandlinum eftir stór endurgjaldi, og við rættin í Havn fekk hann viðhald: hann skuldi fáa falt kr. 90.000, her upp í vør roknað endurgjaldið frá vanlukku-tryggingini.

Hó st reðsarið og Landshandlin appelleraðu, hjálpti einki, landsrætturin staðfesti dómin.

JOHAN NIELSEN Í FOLKATINGINUM:

Skipanin av vara-bispastarvinum

Tá ið málið um skipanina av varabispastarvinum var fyrri í Fólkatinginum var Johan Nielsen, folkatingsmaður orðforari hjá Sosialdemokratunum. Vit skulu her endurprenta alla røðu hansara.

Ifølge traditionen blev Færøerne kristnet ca. år 1000. Det var den færøske høvding Sigmund Brestirson, som først forkyndte kristendommen på tinge og senere tvangsdopte de andre høvdinge. Der er ingen tvivl om, at man allerede fra den første tid har haft biskopper, og ca. år 1100 omtales 2 biskopper: Bjarnvard og Ríngur. Romerkirken vandt i de følgende år stor magt og anseelse på øerne, så de følgende århundreder af nationalromantikerne bliver betragtet som øernes guldalder. Man henviser til, at det ved domkapitlet i Kirkebo, at Sverre, som senere skulle blive Norges store konge og tale »Roma midt imøde, læste teologi. Der dannede sig i tidens løb en mængde myter og sagn om biskperne i Kirkebo, som uden tvivl har spillet en stor rolle i øernes historie både på godt og godt.

BRØYTINGAR VIÐ TRÚBÓTINI.

Ved reformationens indførelse skulle man jo forsage romerkirken og alle dens gerninger og at dens væsen. Derfor skulle kirkens overhoved på Færøerne ikke mere hedde biskop, men superintendent. Nu er dette et ret besværligt ord i daglig tale, så det varede heller ikke længe, før man fandt tilbage til den gamle benævnelse. Færøernes første og eneste lutherske biskop hed Jens Gregersen Riber. Han var biskop fra 1540 til 1557, men allerede i 1551 flygtede han fra Færøerne, idet øerne dengang var plaget af sørovere — ak ja, det er ikke kun i dag, at det har knebet med at værgede det fattige folk udi Færøes rettigheder mod dem, som er større og stærkere.

Da Jens Riber var flygtet, blev hans provst, Heine Havreki, vicebiskop og passede embedet for Jens Riber indtil 1557, da øerne blev provsti under Bergen, hvorefter han blev Færøernes provst. I 1620 blev Færø provsti lagt under Sjællands stift, og senere er øerne kommet under Københavns stift, hvorunder de hører den dag i dag.

5 BISPASTARJANAR I NÆRUM 400 ÅR.

Bortset fra det sidste halve hundrede år har den almindelige færøske kirkegænger ikke mærket meget til, at han har haft en bi-

FØROYAHÚSÍÐ

Royndirnar at gera enn munabætri hjálpartíttok fyrri at fáa Føroyingahús i Københavns hava eydnast vel higartil.

Fra Keypmannahavn verður sagt at Kvinnufelagið á basari fekk kr. 6.000 í peningi, nógvir góðir lutir koma úr Føroyum, men nakað liv var ikki selt. Tað verður selt seinri á samkomum í Kvinnufelagnum í vár og til heystar. Herumframt er lausablaðslan, sum enn ikki er uppgjørd.

Så vidt man kan se, har der ikke været bispebesøg på Færøerne fra 1557 til 1912, og siden den tid har vi, hvis jeg ikke tager fejl, kun haft bispebesøg 5 gange. Lad mig dog med det samme tilføje, at særlig de 3 sidste biskopper, biskop Ostenfeld, biskop Fuglsang Damgaard og vor nuværende biskop, Vestergaard Madsen, har vist Færøerne stor interesse og bevågenhed, og at de derfor er meget højt agtet og afholdt af det færøske kirkefolk og de færøske præster.

Dog, tanken om en særlig færøsk biskop eller vicebiskop har af og til spøget deroppe på øerne i Nordatlanten. Nogle spurgte: hvorfor kan vi ikke fa tilbage det, som vi engang har haft? Andre, og deriblandt de fleste af præsterne, som i dag er færringer, mente, at det ville være praktisk, hvis man havde en vicebiskop på Færøerne. Jeg kan således anføre, at forhenværende kirkeminister Carl Hermansen, som i sin tid begyndte sin præstegerning som kaldskapellan i Sydstrømme præstegæld, i 1921 offentlig har rejst tanken og er gået meget stærkt ind for genoprettelsen af det færøske bispedømme.

MEINIGHEITSRÅDINI SAMDUM BISPADOMI.

Da delingen af Københavns stift blev en realitet, rettede Thorshavn menighedsråd på et møde den 13. marts 1959 er henvendelse til samtlige 57 menighedsråd på Færøerne om at tilstille stiftsdelingskommissionen følgende skrivelse — hvis jeg med den højterede formands tilladelse må citere —:

»Menighedsrådene på Færøerne skal hermed tillade sig at henstille, at det eventuelle forslag, som kommissionen til sin tid vil afgive angående deling af Københavns stift, også kommer til at omfatte forslag om genoprettelse af det færøske bispedømme. I fald dette mod forventning skulle vise sig tigenemførligt, skal man meget indtrængende henstille, at man i det mindste støtter et forslag om et vicebispedømme på Færøerne.»

Dernæst anførte man nogle grunde, som man mente skulle støtte henvendelsen.

234 FYRI BISPADOMI, 47 IMÓTI.

Denne rundskrivelse blev tiltradt af 41 menighedsråd med 234 medlemmer, medens 8 menighedsråd med 47 medlemmer gik imod, og 8 menighedsråd undlod at svare. Derefter blev skrivelsen den 14. maj 1959 afsendt til stiftsdelingskommissionen.

Nu var laven sat i gang. Nu blev der skrevet, nu blev der talt, og nu blev der forhandlet, sådan som det sig hør og hør i et sådant tilfælde, og det resulterede i en Framhald á 2. síðu.

Taka gjøld av

LEGGJA FLEIRI Á

Tað verður sagt, at fleiri eksportgjøld verða avtikin nú.

Hetta kemur at veita útflytarunum umleið 400.000 kr. í lætta.

Tað er skiligt, at henda avtøka bert er ein viðfáningur, sum ikki hevur nakran nevniðverdan verulig- en tyding.

Frá 1. april verður fritidarlønin øll at falla til gjaldirnar hjá útgerðarmanninum — hetta gjøld er nakað lægri enn eksportgjaldavtøknar.

So tað er ikki beint at siga, at fiskivinnan fær nakran lætta.

Droegningin kemur úr Reykjavík á morgun og fer sama dag til Keypmannahavn.